

LT

LT

LT



EUROPOS KOMISIJA

Briuselis, 2011.3.7
KOM(2011) 74 galutinis

2011/0044 (NLE)

Pasiūlymas

TARYBOS SPRENDIMAS

dėl tiesioginiais Jungtinio tyrimų centro veiksmais vykdytinos specialiosios programos, kuria įgyvendinama 2012–2013 m. Europos atominės energijos bendrijos branduolinių mokslinių tyrimų ir mokymo veiklos bendroji programa

{COM(2011) 71 final}

{COM(2011) 72 final}

{COM(2011) 73 final}

{SEC(2011) 204 final}

AIŠKINAMASIS MEMORANDUMAS

1. PASIŪLYMO APLINKYBĖS

1.1. Pasiūlymo pagrindas ir tikslai

Pagal Euratomo sutartį mokslinių tyrimų programos negali trukti ilgiau kaip 5 metus. Dabartinė Euratomo septintoji bendroji programa (2007–2011 m.), sudaryta iš dviejų specialiųjų programų (viena skirta netiesioginiams veiksams, kita – tiesioginiams JRC veiksams), galios iki 2011 m. pabaigos. Prie šio memorandumo pridedamas Tarybos sprendimo 2012–2013 m. pratęsti tiesioginių veiksmų specialiąją programą pasiūlymas, kurį prašoma priimti. Pagrindinis tikslas – užtikrinti, kad, pasibaigus 2007–2011 m. programos laikotarpiui, ES finansuojami šių sričių moksliniai tyrimai būtų tęsiami dar dvejus metus. Šiuo tikslu pasiūlyme paaiškinami mokslinių tyrimų ir plėtros veiklos tikslai.

1.2. Bendrosios aplinkybės

Įgyvendinant JRC programą daugiausia dėmesio bus skiriama atliekų tvarkymo moksliniams tyrimams, taip pat esamų ir pažangių branduolinių sistemų saugai ir saugumui. Šia mokslinių tyrimų programa bus tobulinamos minėtų sričių mokslinės žinios ir remiamos politikos galimybės, susijusios su XXI a. energijos rūšių deriniu, taip pat su saugiu ir produktyviu branduolinės energijos naudojimu. Siekiant užtikrinti nuodugną esminių reiškinų supratimą, reikės remti fundamentinius ir kryptingus mokslinius tyrimus. Be to, ypatingą dėmesį reikės skirti esamų ir būsimų mokslininkų bei inžinierių švietimo ir mokymo rėmimui.

Vis dažniau tiek ES, tiek visame pasaulyje kalbama apie tai, kad branduolinę energiją būtina naudoti atsakingai, užtikrinant saugą ir saugumą. Šis klausimas neseniai svarstytas aukščiausiu politiniu lygmeniu: visų pirma 2010 m. kovo 8–9 d. Paryžiaus konferencijoje civilinio branduolinės energijos naudojimo klausimais (angl. *Paris conference on access to civil nuclear energy*), 2010 m. balandžio 12–13 d. Vašingtono aukščiausiojo lygio susitikime branduolinio saugumo klausimais (angl. *Washington nuclear security summit*) ir 2010 m. gegužės mėn. Niujorke vykusiame Sutarties dėl branduolinio ginklo neplatavimo peržiūros susitikime (angl. *Non-Proliferation Treaty Review Meeting*).

Siekiant sustiprinti Europos mokslinių tyrimų erdvę, būtina nustatyti bendrą Europos požiūrį į svarbiausias problemas ir metodus, todėl visa veikla turi būti vykdoma nuodugniai konsultuojantis tokiuose pagrindiniuose techniniuose forumuose kaip Tvarios branduolinės energijos technologijų platforma (angl. SNETP) ir Geologinio laidojimo įgyvendinimo technologijų platforma (angl. IGDTP). Be to, bus skatinama kurti tinklus su tarptautinėmis organizacijomis ir svarbiausiomis trečiosiomis valstybėmis, pavyzdžiui, IV kartos tarptautinio forumo narėmis. Tam tikrais atvejais veikla turės būti derinama su Mokslinių tyrimų ir inovacijų generalinio direktorato vykdomais netiesioginiais veiksmais ir įvairiomis kitų generalinių direktoratų iniciatyvomis.

1.3. Branduolinių mokslinių tyrimų veikla (tiesioginiai veiksmai)

Šioje specialiojoje tiesioginių veiksmų programoje nustatyti šie trys teminiai prioritetai:

- (1) branduolinių atliekų tvarkymas, poveikis aplinkai ir pagrindinės žinios;
- (2) branduolinė sauga;

- (3) branduolinio saugumo kontrolės priemonės ir branduolinis saugumas.

1.4. Pasiūlymo srityje galiojančios nuostatos

Pagal Euratomo sutarties 7 straipsnį Euratomo bendroji programa yra pagrindinė Euratomo priemonė, skirta branduolinių mokslinių tyrimų ir plėtros srityje vykdomai valstybių narių veiklai remti ir papildyti. Dabartinės nuostatos (Tarybos sprendimai, kuriais nustatoma 2007–2011 m. Euratomo septintoji bendroji programa¹) nustos galioti 2011 m. pabaigoje.

1.5. Derėjimas su kitomis Sąjungos politikos sritimis ir tikslais

Mokslinių tyrimų ir plėtros veikla, kuri būtų remiama siūloma Euratomo bendrąja programa, visiškai atitinka strateginio energetikos technologijų plano (SET plano) tikslus.

2. KONSULTACIJŲ SU SUINTERESUOTOSIOMIS ŠALIMIS IR POVEIKIO VERTINIMO REZULTATAI

2.1. Konsultacijos su suinteresuotosiomis šalimis

Laikydamosi Euratomo sutarties, Komisija konsultavosi su Euratomo mokslo ir technikos komitetu. Be to, Euratomo bendrosios programos pasiūlymas grindžiamas diskusijų dėl ITER su Taryba rezultatais.

2.2. Tiriamųjų duomenų rinkimas ir naudojimas

Kad parengtų Euratomo bendrosios programos pasiūlymą, Komisija naudojosi įvairiais šaltiniais, įskaitant:

- a) nepriklausomų ekspertų grupių atliktus Euratomo septintosios bendrosios programos tarpinius vertinimus;
- b) JRC valdybos indėlių;
- c) Euratomo mokslo ir technikos komiteto indėlių išplečiant Euratomo septintąją bendrąją programą ir rengiant aštuntąją bendrąją programą;
- d) tokias ataskaitas, kaip vizijų pristatymo dokumentai ir strateginių mokslinių tyrimų darbotvarkės, parengtos branduolinių technologijų platformose: Tvarios branduolinės energijos technologijų platformoje (angl. SNETP), Geologinio laidojimo įgyvendinimo technologijų platformoje (angl. IGDTP) ir pagal Europos daugiadalykę mažų dozių iniciatyvą (angl. MELODI).

2.3. Poveikio vertinimas

Pagal Finansinio reglamento įgyvendinimo taisyklių (Komisijos reglamento Nr. 2342/2002) 21 straipsnį Komisija atliko *ex ante* vertinimą. Kadangi šiuo pasiūlymu siekiama, kad 2012–

¹ Tarybos sprendimas dėl Euratomo bendrosios programos (2006/970/Euratomas), OL L 54, 2007 2 22, p. 21; Tarybos sprendimas dėl netiesioginės veiklos specialiosios programos (2006/976/Euratomas), OL L 54, 2007 2 22, p. 139; Tarybos reglamentas dėl dalyvavimo taisyklių (1908/2006), OL L 54, 2007 2 22, p. 4; Tarybos sprendimas dėl Jungtinio tyrimų centro vykdomos tiesioginės veiklos specialiosios programos (2006/977/Euratomas), OL L 54, 2007 2 22, p. 149.

2013 m. Euratomo bendrojoje programoje nustatyta veikla būtų tęsiama pagal tas pačias finansines programas, reikalavimas atlikti poveikio vertinimą netaikytas.

3. TEISINIAI PASIŪLYMO ASPEKTAI

Šios specialiosios programos teisinis pagrindas numatytas Euratomo sutarties 1, 2, 4 ir 7 straipsniuose.

4. POVEIKIS BIUDŽETUI

Poveikis biudžetui ir reikiami žmogiškieji bei administraciniai ištekliai nurodyti prie šio sprendimo pasiūlymo pridedamoje finansinėje teisės akto pažymoje.

Pasiūlymas

TARYBOS SPRENDIMAS

dėl tiesioginiais Jungtinio tyrimų centro veiksmais vykdytinios specialiosios programos, kuria įgyvendinama 2012–2013 m. Europos atominės energijos bendrijos branduolinių mokslinių tyrimų ir mokymo veiklos bendroji programa

EUROPOS SAJUNGOS TARYBA,

atsižvelgdama į Europos atominės energijos bendrijos steigimo sutartį, ypač į jos 7 straipsnį,

atsižvelgdama į Europos Komisijos pasiūlymą,

atsižvelgdama į Europos Parlamento nuomonę²,

atsižvelgdama į Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komiteto nuomonę³,

kadangi:

- (1) Remiantis [data] Tarybos sprendimu Nr. XXXX/20XX/Euratomas dėl 2012–2013 m. Europos atominės energijos bendrijos mokslinių tyrimų ir mokymo veiklos bendrosios programos⁴ (toliau – 2012–2013 m. Bendroji programa), 2012–2013 m. Bendroji programa turi būti įgyvendinama vykdant specialiąsias programas, kuriose apibrėžtos išsamios jų įgyvendinimo taisyklės, nustatyta jų trukmė ir numatytos būtinomis laikomos priemonės.
- (2) 2012–2013 m. Bendroji programa apima dviejų rūšių veiklą: netiesioginius veiksmus, susijusius su branduolių sintezės energijos moksliniais tyrimais, taip pat su branduolių dalijimosi ir radiacinės saugos moksliniais tyrimais, ir tiesioginius veiksmus, susijusius su Jungtinio tyrimų centro vykdoma branduolinės energetikos srities veikla. Tiesioginiai veiksmai turėtų būti įgyvendinami pagal šią specialiąją programą.
- (3) Jungtinis tyrimų centras (toliau – JRC) turėtų įgyvendinti mokslinių tyrimų ir mokymo veiklą, kuri turi būti vykdoma vadinamaisiais tiesioginiais veiksmais pagal JRC specialiąją programą, kuria įgyvendinama 2012–2013 m. Bendroji programa.
- (4) Vykdydamas savo misiją, JRC turėtų teikti užsakovo interesus atitinkančią mokslinę ir techninę pagalbą Sąjungos politikos formuotojams ir taip užtikrinti paramą esamos politikos įgyvendinimui bei stebėsenai ir reaguoti į naujus politikos poreikius. Kad įgyvendintų savo misiją, JRC turėtų vykdyti aukščiausius europinės kokybės

² Nuomonė pateikta xxx.

³ OL C xxx.

⁴ OL L xxx.

standartus atitinkančius mokslinius tyrimus ir išlaikyti pelnytą mokslinės kompetencijos lygį.

- (5) Įgyvendinant šią specialiąją programą, ypatingas dėmesys turėtų būti skiriamas mokslo darbuotojų judumui ir rengimui, taip pat inovacijų skatinimui Europos Sąjungoje. Visų pirma JRC turėtų teikti reikiamus branduolinės saugos ir saugumo srities mokymus.
- (6) Ši specialioji programa turėtų būti įgyvendinama lanksčiai, veiksmingai ir skaidriai, atsižvelgiant į atitinkamus JRC naudotojų ir Europos Sąjungos politikos poreikius ir kartu užtikrinant Europos Sąjungos finansinių interesų apsaugą. Pagal šią specialiąją programą vykdoma mokslinių tyrimų veikla tam tikrais atvejais turėtų būti derinama prie minėtų poreikių ir mokslo bei technologijų raidos; ja turėtų būti siekiama kuo didesnės mokslinės kompetencijos.
- (7) Įgyvendinant šią specialiąją programą, Europos ekonominės erdvės susitarime arba Asociacijos susitarime numatytą bendradarbiavimą galima sustiprinti numatant dar ir tarptautinį bendradarbiavimą su trečiosiomis valstybėmis ir tarptautinėmis organizacijomis, pirmiausia remiantis Sutarties 2 straipsnio h punktu ir 101–102 straipsniais.
- (8) JRC veiklos, susijusios su plėtra ir integracija, tikslas – skatinti šios srities veiklą vykdančių naujųjų valstybių narių organizacijų ir mokslo darbuotojų integraciją, visų pirma įgyvendinant Europos Sąjungos *acquis* mokslo ir technologijų komponentus, taip pat glaudinti bendradarbiavimą su organizacijomis ir mokslo darbuotojais iš narystės siekiančių šalių bei šalių kandidačių. Taip pat numatoma vis daugiau bendradarbiauti su kaimyninėmis valstybėmis, ypač prioritetiniais Europos kaimynystės politikos klausimais.
- (9) Dalyvaudamas konkurencinėje veikloje, JRC turėtų ir toliau generuoti papildomus išteklius. Tokios konkurencinės veiklos sritys – dalyvavimas vykdant netiesioginius 2012–2013 m. Bendrosios programos veiksmus, trečiųjų šalių darbas ir, kiek mažesniu mastu, intelektinės nuosavybės naudojimas.
- (10) Laikantis 2002 m. birželio 25 d. Tarybos reglamento (EB, Euratomas) Nr. 1605/2002 dėl Europos Bendrijų bendrajam biudžetui taikomo finansinio reglamento⁵ ir 2002 m. gruodžio 23 d. Komisijos reglamento (EB, Euratomas) Nr. 2342/2002, nustatančio išsamias Tarybos reglamento (EB, Euratomas) Nr. 1605/2002 dėl Europos Bendrijų bendrajam biudžetui taikomo finansinio reglamento įgyvendinimo taisykles⁶, reikėtų veiksmingai ir naudotojams priimtinu būdu užtikrinti patikimą 2012–2013 m. Bendrosios programos finansų valdymą ir jos įgyvendinimą, taip pat užtikrinti teisinį tikrumą ir galimybę visiems dalyviams naudotis programos rezultatais.
- (11) Siekiant užkirsti kelią pažeidimams ir sukčiavimui, reikėtų imtis tinkamų – t. y. proporcingų Europos Sąjungos finansiniams interesams – priemonių, skirtų ir suteiktos finansinės paramos, ir tų lėšų panaudojimo veiksmingumui vertinti. Pagal Reglamentą (EB, Euratomas) Nr. 1605/2002, Reglamentą (EB, Euratomas) Nr. 2342/2002, 1995 m. gruodžio 18 d. Tarybos reglamentą (EB, Euratomas) Nr. 2988/95 dėl Europos

⁵ OL L 248, 2002 9 16, p. 1.

⁶ OL L 357, 2002 12 31, p. 1.

Bendrijų finansinių interesų apsaugos⁷, 1996 m. lapkričio 11 d. Tarybos reglamentą (Euratomas, EB) Nr. 2185/96 dėl Komisijos atliekamų patikrinimų ir inspektavimų vietoje siekiant apsaugoti Europos Bendrijų finansinius interesus nuo sukčiavimo ir kitų pažeidimų⁸ ir 1999 m. gegužės 25 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (EB) Nr. 1073/1999 dėl Europos kovos su sukčiavimu tarnybos (OLAF) atliekamų tyrimų⁹ reikėtų imtis reikiamų priemonių siekiant susigražinti prarastas, neteisėtai išmokėtas ar netinkamai panaudotas lėšas.

- (12) Komisija turėtų deramu laiku pasirūpinti, kad būtų atliktas nepriklausomas šios specialiosios programos srityse vykdomos veiklos vertinimas.
- (13) Pagal šią specialiąją programą vykdoma mokslinių tyrimų veikla turėtų atitikti pagrindinius etikos principus ir visų pirma Europos Sąjungos pagrindinių teisių chartijoje pripažintus principus.
- (14) Komisija konsultavosi su Mokslo ir technikos komitetu,

PRIĖMĖ ŠĮ SPRENDIMĄ:

1 straipsnis

Tiesioginiais Jungtinio tyrimų centro veiksmais vykdytina specialioji programa, kuria įgyvendinama 2012–2013 m. Europos atominės energijos bendrijos branduolinių mokslinių tyrimų ir mokymo veiklos bendroji programa (toliau – specialioji programa), priimama laikotarpiui nuo 2012 m. sausio 1 d. iki 2013 m. gruodžio 31 d.

2 straipsnis

Specialioji programa nustatoma Jungtinio tyrimų centro branduolinių tyrimų srities veikla, kuria prisidedama prie įvairių tarpvalstybiniu mastu bendradarbiaujant atliekamų mokslinių tyrimų veiksmų šiose teminėse srityse:

- (a) branduolinių atliekų tvarkymas, poveikis aplinkai ir pagrindinės žinios;
- (b) branduolinė sauga (dabartinių ir naujos kartos branduolinių reaktorių, taip pat jų kuro ciklo);
- (c) branduolinis saugumas (įskaitant branduolinio saugumo kontrolės priemones, ginklų neplatinimą, kovą su neteisėta prekyba ir branduolinę teismo ekspertizę).

Pirmoje pastraipoje nurodytos veiklos tikslai ir bendras apibūdinimas pateikti priede.

⁷ OL L 312, 1995 12 23, p. 1.

⁸ OL L 292, 1996 11 15, p. 2.

⁹ OL L 136, 1999 5 31, p. 1.

3 straipsnis

Pagal Sprendimo [*Tarybos sprendimo dėl Euratomo bendrosios programos nuoroda bus pateikta po to, kai sprendimas bus priimtas*] 3 straipsnį laikoma, kad specialiajai programai įgyvendinti reikia 233 216 000 EUR.

4 straipsnis

Vykdamas visą specialiojoje programoje numatytą mokslinių tyrimų veiklą vadovaujamas pagrindiniais etikos principais.

5 straipsnis

Specialioji programa įgyvendinama Sprendimo [*Tarybos sprendimo dėl Euratomo bendrosios programos nuoroda bus pateikta po to, kai sprendimas bus priimtas*] II priede nustatytais tiesioginiais veiksmais.

6 straipsnis

1. Komisija rengia specialiosios programos įgyvendinimo daugiametę darbo programą ir joje išsamiau apibūdina priede nurodytus tikslus ir mokslinius bei technologinius prioritetus, taip pat įgyvendinimo tvarkaraštį.
2. Daugiametėje darbo programoje atsižvelgiama į atitinkamą mokslinių tyrimų veiklą, kurią vykdo valstybės narės, asocijuotosios valstybės, taip pat Europos ir tarptautinės organizacijos. Prireikus darbo programa atnaujinama.

7 straipsnis

Komisija pasirūpina, kad būtų atliktas nepriklausomas specialiosios programos srityse vykdomos veiklos vertinimas, numatytas Sprendimo ... 6 straipsnyje.

8 straipsnis

Šis sprendimas įsigalioja trečią dieną po jo paskelbimo *Europos Sąjungos oficialiajame leidinyje*.

Priimta Briuselyje

*Tarybos vardu
Pirmininkas*

PRIEDAS

Jungtinio tyrimų centro specialioji programa

1. TIKSLAS

Bendrasis specialiosios programos tikslas – Sąjungos politikos formuotojams teikti užsakovo interesus atitinkančią mokslinę ir techninę pagalbą, susijusią su branduoline energija, ir taip vykdyti pagal Sutartį nustatytus įpareigojimus. Siekiant šio tikslo būtina nuolat tobulinti žinias, įgūdžius ir kompetenciją, nes tik taip galima užtikrinti galimybę skleisti naujausią profesinę patirtį, reikalingą branduolinių reaktorių saugos, taip pat branduolinio saugumo kontrolės priemonių ir saugumo srityse.

2. POŽIŪRIS

JRC branduolinės veiklos tikslas – vykdyti pagal Sutartį nustatytus mokslinių tyrimų ir plėtros įpareigojimus ir Komisijai bei valstybėms narėms teikti paramą saugumo kontrolės priemonių ir ginklų neplatavimo, atliekų tvarkymo, branduolinių įrenginių ir kuro ciklo saugos, radioaktyvumo aplinkoje ir radiacinės saugos srityse.

Pagal 2012–2013 m. Bendrąją programą vykdant mokslinius tyrimus ir rėmimo veiklą, daugiausia dėmesio ir toliau bus skiriama:

- (a) branduolinių atliekų tvarkymui, poveikiui aplinkai ir pagrindinėms žinioms;
- (b) branduolinei saugai (dabartinių ir naujos kartos branduolinių reaktorių, taip pat jų kuro ciklo);
- (c) branduoliniam saugumui (įskaitant branduolinio saugumo kontrolės priemones, ginklų neplatavimą, kovą su neteisėta prekyba ir branduolinę teismo ekspertizę).

Be to, JRC ir toliau stiprins savo kaip Europos informacijos sklaidos ir jaunųjų mokslininkų mokymo bei švietimo centro poziciją.

3. VEIKLA

3.1. Branduolinių atliekų tvarkymas, poveikis aplinkai ir pagrindinės žinios

3.1.1. Panaudoto kuro ir labai radioaktyvių atliekų apibūdinimas, saugojimas ir šalinimas

Panaudoto kuro ir labai radioaktyvių branduolinių atliekų tvarkymas apima perdirbimą, apdorojimą, transportavimą, laikiną saugojimą ir geologinį laidojimą. Pagrindinis tikslas – užtikrinti, kad visais minėtais etapais labai ilgai yrantys radionuklidai nepatektų į biosferą. Siekiant šių tikslų labai svarbu, kad atitinkamais laikotarpiais būtų projektuojamos, vertinamos ir funkcionuotų dirbtinių ir natūralių apsauginių apgaubų sistemos. Tai, kaip bus diegiamos šios sistemos, priklauso ir nuo to, kaip kuras ir (arba) atliekos sąveikauja su geologine aplinka. Pagal šią specialiąją programą tokius tyrimus numatoma atlikti.

3.1.2. Skaidymas ir virsmas

Pagrindinė strategija, kuria numatoma remtis plėtojant būsimas branduolinės energijos sistemas, apima branduolinio kuro ciklo užbaigimą, siekiant sumažinti branduolinių atliekų

ilgalaikį radiacinį toksiškumą ir paskatinti tvariai naudoti išteklius. Didžiausi iššūkiai šioje srityje išlieka skaidymo metodų optimizavimas siekiant iš panaudoto kuro išskirti tam tikrus ilgaamžius radionuklidus ir saugaus bei patikimo kuro aktinoidų virsmui gaminimas ir kvalifikavimas. Su skaidymu susijęs eksperimentinis darbas JRC apima tiek skaidymo vandenyje, tiek pirometalurginių procesų (sūrioje terpėje) mokslinius tyrimus.

3.1.3. *Fundamentiniai aktinoidų tyrimai*

Siekiant išlikti kompetentingiems ir išsaugoti lyderio poziciją civilinių branduolinių technologijų srityje, labai svarbu plėtoti kelias sritis apimančius fundamentinius branduolinių medžiagų mokslinius tyrimus, nes naudojant tokias medžiagas galima kurti technologines inovacijas. Tam būtina žinoti, kaip vadinamieji 5f elektronų sluoksnio elementai (t. y. aktinoidai) ir junginiai reaguoja į termodinaminius parametrus (paprastai kraštutinius). Kadangi eksperimentų duomenų bazė neišsami, o modeliavimas – savaime sudėtingas procesas, mūsų dabartinės žinios apie šiuos mechanizmus yra ribotos. Su šiais klausimais susiję fundamentiniai tyrimai labai svarbūs tam, kad būtų galima suprasti, kaip šie elementai veikia, ir toliau pirmauti šiuolaikinės kondensuotosios medžiagos fizikos srityje. Siekiant sustiprinti eksperimentinių programų poveikį, bus stengiamasi prisidėti prie pažangaus modeliavimo ir imitavimo plėtotės.

JRC vykdoma fundamentinių aktinoidų tyrimų programa išliks aktinoidų fizikos ir chemijos priešakyje, o pagrindinis jos tikslas – universitetų ir mokslinių tyrimų centrų mokslininkams sudaryti sąlygas vykdyti pasaulinio lygio eksperimentus. Tai jiems leis tirti aktinoidų medžiagų savybes ir taip tobulėti profesinėje srityje bei prisidėti prie branduolinių mokslų pažangos.

3.1.4. *Branduoliniai duomenys*

Dėl siūlomų specialių antrinių aktinoidų deginimo įtaisų projektų ir pažangių branduolinės energijos gamybos koncepcijų reikia naujų, gerokai tikslesnių branduolinių duomenų. Eksperimentinių duomenų kokybė labai svarbi siekiant geresnių saugos standartų ir mažesnių paklaidos ribų, nes tai padėtų užtikrinti naujų reaktorių sistemų projektavimo ir statybos išlaidų veiksmingumą. Pramonėje ir mokslinių tyrimų laboratorijose naudojami duomenų failai turi būti išsamūs, tikslūs ir patvirtinti taikant aiškiai apibrėžtą kokybės užtikrinimo tvarką.

JRC teiks tarptautiniu mastu reikalingus duomenis ir toliau užtikrins saugų van de Grafo ir GELINA tiesinių greitintuvų veikimą.

3.1.5. *Branduolinių mokslinių tyrimų rezultatų pritaikymas medicinoje*

Tokiems naujiems vėžio gydymo būdams kaip tikslinis gydymas alfa dalelėmis (angl. *targeted alpha therapy* – TAT), siekiant tikslingai atsirinkti ir sunaikinti nesveikas ląsteles ir nepažeisti šalia esančio sveiko audinio, pasitelkiamos unikalios alfa spinduliuotės fizikinės savybės (visų pirma, didelė energija ir trumpas sklidimo nuotolis žmogaus audiniuose). Tokie metodai gali būti naudojami tiek vėžiui, tiek infekcinėms ligoms gydyti.

JRC ir toliau remis TAT plėtotę – ypatingą dėmesį skirs alfa spindulių gamybai alternatyviems procesams ir žymėtųjų radioaktyviųjų biomolekulių radiobiologiniams bandymams, vertins jų veiksmingumą bei pagrįstumą ir sieks, kad šiuos naujus metodus būtų galima taikyti ir naudoti ligoninėse bei farmacijos pramonėje.

3.1.6. *Radioaktyvumo aplinkoje stebėjimas*

Sutarties II antraštinės dalies III skyriuje numatyta nustatyti pagrindinius saugos standartus, kuriais būtų užtikrinama darbuotojų ir plačiosios visuomenės sveikatos apsauga nuo jonizuojančiosios spinduliuotės keliamos grėsmės. Sutarties 31–38 straipsniuose nustatytos taisyklės, pagal kurias apibrėžiamas valstybių narių ir Komisijos vaidmuo sprendžiant klausimus, susijusius su žmonių sveikatos apsauga, radioaktyvumo lygio aplinkoje kontrole, patekimu į aplinką ir branduolinių atliekų tvarkymu. Pagal Sutarties 39 straipsnį JRC padeda Komisijai atlikti šią užduotį.

Atsižvelgdamas į naują leidžiamą radionuklidų kiekį geriamajame vandenyje ir maisto sudedamosiose dalyse, JRC vystys analizinius metodus ir teiks atitinkamas pamatines medžiagas. Siekiant įvertinti pagal Sutarties 35 ir 36 straipsnius praneštų stebėjimo duomenų palyginamumą ir remti radioaktyvumo kontrolės sistemų derinimą pagal pamatines bandomąsias medžiagas, bus lyginami valstybių narių stebėjimo laboratorijose gauti duomenys.

3.1.7. *Žinių valdymas, mokymas ir švietimas*

Svarbu išsaugoti ir gilinti naujos kartos branduolinės srities mokslininkų ir inžinierių profesines žinias – užtikrinant eksperimentų duomenų ir rezultatų sklaidą, juos aiškinant ir ugdant įgūdžius, įgyjamus įgyvendinant mokslinių tyrimų ir taikomas programas.

JRC imsis priemonių, kad šios žinios būtų prieinamos, gerai organizuotos ir pagrįstos tvirtais įrodymais, ir prisidės prie aukštojo mokslo veiklos, susijusios su šiuo metu veikiančiais ir novatoriškais IV kartos reaktoriais, Europoje rėmimo. Be to, siekdamas išanalizuoti europines tendencijas ir teikti mokslinę pagalbą Sąjungos politikos formuotojams, JRC kurs Europos branduolinio sektoriaus žmogiškųjų išteklių stebėjimo centrą. Taip pat JRC ir toliau prisidės prie geresnės šios srities informacijos sklaidos, visų pirma nagrinės priimtinumą visuomenei klausimus ir, plačiau, bendro informuotumo apie energiją strategijas. Daugiametė patirtis ir speciali branduolinių duomenų vertinimo infrastruktūra taip pat yra puiki branduolinės inžinerijos specialistų ir mokslininkų švietimo ir mokymo priemonė, suteikianti galimybę universitetines studijas papildyti praktiniais užsiėmimais naudojant branduolinius įrenginius.

3.2. **Branduolinė sauga**

3.2.1. *Branduolinių reaktorių sauga*

Ekspluatuojamų įrenginių branduolinė sauga ir patikimumas – sritis, kurias visada siekiama optimizuoti, kad būtų galima įveikti naujus rinkos liberalizavimo, pratęsto reaktorių veikimo ir vadinamojo branduolinės pramonės „renesanso“ lemiamus sunkumus. Siekiant išlaikyti ir pagerinti tiek vakarietiško, tiek rusiško tipo branduolinių jėgainių saugos lygį, reikia išplėtoti ir patvirtinti pažangias ir patobulintas saugos vertinimo metodikas bei atitinkamas analizes priemones. JRC atliekami kryptingi eksperimentiniai tyrimai siekiant pagerinti esminių fizikinių reiškinių ir procesų supratimą, kad būtų galima patvirtinti ir patikrinti deterministinius ir tikimybinus saugos vertinimus, grindžiamus pažangiu reaktorių procesų (reaktyvumo ir šiluminių hidraulinių) modeliavimu, veikimo metu apkraunamus ir (arba) besidėvinčius komponentus, taip pat žmogiškuosius ir organizacinius veiksnius. Be to, JRC ir toliau atliks pagrindinį vaidmenį kuriant visoms valstybėms narėms naudingą Europos informavimo apie eksploatavimo patirtį centrą ir užtikrinant jo veikimą. Šis centras teiks visoms Europos reguliavimo institucijoms naudingas temines ataskaitas specifiniais reaktorių veikimo klausimais ir sudarys palankesnes sąlygas produktyviai dalytis ir naudotis pastabomis apie darbo patirtį, kad būtų galima pagerinti branduolinių jėgainių saugą.

3.2.2. *Sąjungoje veikiančių galios reaktorių branduolinio kuro sauga*

Visą XXI a. bus naudojami II ir III kartos lengvojo vandens reaktoriai. Siekiant optimizuoti jų saugą ir produktyvumą, būtina užtikrinti geresnį supratimą apie branduolinio kuro strypų sistemos (kuro ir apvalkalo) veikimą reaktoriuose, ypač kiek tai susiję su pratęsto veikimo schemomis, apimančiomis įprastines, avarines ir nenumatytas sąlygas. Du svarbiausi šių mokslinių tyrimų aspektai – mechaninis branduolinio kuro strypų vientisumas reaktoriaus eksploatavimo laikotarpiu ir kuro reakcija į pereinamąsias sąlygas (įskaitant sudėtingas avarines sąlygas iki reaktoriaus aktyviosios zonos išsilydymo).

Tiek eksperimentai su tiksliai apibrėžtais fizikiniais ir cheminiais mechanizmais, tiek jų teorija turi būti įtraukti į įvairaus masto modelius ir galiausiai į kuro eksploatacinių savybių kodus.

JRC moksliniais tyrimais taip pat bus siekiama gerinti eksperimentinį etaloną, skirtą UO_2 ir MOX kuro veikimui aukštoje degimo temperatūroje.

3.2.3. *Saugus pažangių branduolinės energijos sistemų veikimas*

Naujų reaktorių, siejamų su didesne sauga, produktyvumu ir tvarumu, koncepcijos yra aptariamoms kaip naujas mokslinių tyrimų objektas visame pasaulyje, visų pirma IV kartos tarptautiniame forume (GIF). Valstybės narės įgaliojo JRC minėtame forume atstovauti Bendrijai. Vykdydamas šias funkcijas, JRC ir toliau koordinuos Europos indėlį (tiesioginiais ar netiesioginiais veiksmais arba per valstybes nares) į įvairius GIF projektus.

JRC laboratorijose atliekami tyrimai visų pirma apima tokius novatoriškų reaktorių projektavimo koncepcijų ir branduolinio kuro ciklų saugos aspektus kaip naujų kuro rūšių apibūdinimas, bandymai švitinant ir naujų branduolinio kuro rūšių tyrimai naudojant panaudotą kurą (angl. *post-irradiation examination*), taip pat novatoriškų konstrukcinių ir apvalkalų medžiagų apibūdinimą ir kvalifikavimą. Be to, atliekami su naujos kartos reaktorių saugos reikalavimais susiję tyrimai ir įvairių novatoriškų sistemų objektyvūs vertinimai. Jais siekiama prisidėti prie bendro Europos požiūrio, kuriuo vadovaujantis būtų vertinama novatoriškų reaktorių sauga, įtvirtinimo – tai būtina sąlyga siekiant laiku sukonstruoti prototipus ir demonstracinius įrenginius, kaip numatyta Tvarios branduolinės energijos technologijų platformos (angl. SNETP) diegimo strategijoje.

3.3. **Branduolinis saugumas**

3.3.1. *Branduolinio saugumo kontrolės priemonės*

Elektros energijai gaminti tiek Europoje, tiek visame pasaulyje imta naudoti daugiau branduolinės energijos, todėl nuolat daugėja ir su branduolinių medžiagų valdymu kuro cikle susijusių uždavinių. Siekiant, kad šios medžiagos nebūtų panaudotos ne pagal paskirtį, būtina sukurti tvirtą ir patikimą branduolinio saugumo kontrolės priemonių ir ginklų neplatavimo sistemą. Siekiant įgyvendinti formuojamą saugumo kontrolės priemonių politiką, ir toliau reikės techninių inovacijų ir patobulinimų. Šios dienos uždavinys – plačiau taikyti automatizavimą, gerinti informacijos analizės priemones ir taip sumažinti inspektorių darbo krūvį bei branduolinei pramonei tenkančią naštą. Kuriant kitos kartos reaktorių tipus ir naudojant atitinkamus kuro ciklus teks vadovautis naujais ir novatoriškais požiūriais į saugumo kontrolės priemones.

3.3.2. *Papildomas protokolas*

Papildomo protokolo paskirtis – užkirsti kelią nedeklaruotai branduolinei veiklai. Įgyvendinant šį protokolą reikia naudotis metodika, kuri skirtųsi nuo metodikos, naudojamos branduolinių medžiagų apskaitai tikrinti (arba būtų už ją tobulesnė). Manoma,

kad teks įdėti daugiau pastangų tikrinant deklaracijų išsamumą, o tai pareikalaus daugiau mokslinių tyrimų ir plėtros veiksmų, susijusių su metodais, skirtais slaptai vykdomoms programoms nustatyti, kai kuriais atvejais naudojant tas pačias metodikas kaip ir atliekant branduolinės teismo ekspertizės tyrimus. Daug pastangų prireiks siekiant pagerinti žymėtųjų dalelių analizės metodus, skirtus deklaruotai veiklai tikrinti arba nedeklaruotai veiklai nustatyti.

3.3.3. *Informacijos apie branduolinių ginklų neplatinimą rinkimas iš viešai prieinamų šaltinių*

Siekdamas padėti Komisijos tarnyboms ir bendradarbiauti su Tarptautine atominės energijos agentūra (TATENA) bei valstybių narių valdžios institucijomis, JRC iš įvairių šaltinių (interneto, specializuotos literatūros, duomenų bazių) ir toliau sistemingai rinks ir analizuos informaciją branduolinių ginklų neplatinimo klausimais. Ši informacija bus naudojama rengiant valstybių ataskaitas, siekiant nuodugniai stebėti branduolinės veiklos raidą, taip pat tiesioginio ir dvejopo naudojimo branduolinės įrangos ir technologijų importą ir (arba) eksportą tam tikrose valstybėse. Be to, JRC neatsiliks nuo techninės eksporto kontrolės režimų raidos ir teiks techninę pagalbą atitinkamoms Komisijos tarnyboms.

3.3.4. *Kova su neteisėta prekyba branduolinėmis medžiagomis ir branduolinės teismo ekspertizės analizė*

Dėl susirūpinimo neteisėta prekyba branduolinėmis ir kitomis radioaktyviosiomis medžiagomis, su tokia prekyba siejamos ginklų platinimo grėsmės ir branduolinio terorizmo pavojaus būtina nustatyti priemones, užtikrinančias prevenciją, aptikimą ir atitinkamus veiksmus. Branduoliniam saugumui užtikrinti skiriama vis daugiau dėmesio visais lygmenimis – nuo tarptautinių iniciatyvų (Visuotinė kovos su branduoliniu terorizmu iniciatyva, Ginklų neplatinimo saugumo iniciatyva, JT Saugumo Tarybos rezoliucija 1540 ir kt.) iki daugiašalio bendradarbiavimo ir techninių priemonių tobulinimo. Įgyvendinant branduolinio saugumo priemones labai didelę reikšmę turi personalo mokymai. JRC su valstybėmis narėmis ir tarptautinėmis organizacijomis dalijasi ne tik bendro pobūdžio branduolinio mokslo, bet ir siauresnės – branduolinio saugumo – srities patirtimi ir kompetencija. Šiuo tikslu turi būti rengiamos arba tobulinamos įvairios mokymo programos, taip pat turi būti kuriami arba atnaujinami susiję mokymo moduliai. JRC ketina įsteigti Europos saugumo mokymų centrą, kurio užduotys nuo pat pradžių bus labiausiai siejamos su branduoliniu ir radiologiniu saugumu.

4. ETINIAI ASPEKTAI

Įgyvendinant šią specialiąją programą ir vykdant joje numatytą mokslinių tyrimų veiklą, reikia laikytis pagrindinių etikos principų. Šie principai apima Europos Sąjungos pagrindinių teisių chartijoje išdėstytus principus.

Vadovaudamiesi subsidiarumo principu ir atsižvelgdami į Europoje taikomų požiūrių įvairovę, mokslinių tyrimų projektų dalyviai privalo laikytis teisės aktų, nuostatų ir etikos taisyklių, galiojančių valstybėse, kuriose bus vykdomi moksliniai tyrimai. Bet kuriuo atveju taikomos nacionalinės nuostatos, ir jokie moksliniai tyrimai, uždrausti bet kurioje valstybėje narėje arba kitoje valstybėje, toje valstybėje narėje arba kitoje valstybėje nebus finansuojami iš Euratomo lėšų.

Prieš pradėdami veiklą, mokslinių tyrimų projektus įgyvendinantys asmenys prireikūs privalo užsitikrinti atitinkamų nacionalinių ar vietos etikos komitetų pritarimą.

Komisija taip pat sistemingai etiniu požiūriu peržiūrės pasiūlymus, kurie susiję su etikos požiūriu opiais klausimais arba kuriuose nebuvo tinkamai atsižvelgta į etinius aspektus.

Tam tikrais atvejais etiniai aspektai gali būti peržiūrimi įgyvendinant projektą. Pagal Lisabonos sutartį, formuodama ir įgyvendindama ES politiką, įskaitant mokslinius tyrimus, Bendrija privalo visapusiškai atsižvelgti į gyvūnų gerovės reikalavimus (Tarybos direktyva 86/609/EEB).

FINANSINĖ TEISĖS AKTO PASIŪLYMO PAŽYMA

1. PASIŪLYMO (INICIATYVOS) STRUKTŪRA

- 1.1. Pasiūlymo (iniciatyvos) pavadinimas
- 1.2. Atitinkama (-os) politikos sritis (-ys) VGV / VGB sistemoje
- 1.3. Pasiūlymo (iniciatyvos) pobūdis
- 1.4. Tikslas (-ai)
- 1.5. Pasiūlymo (iniciatyvos) pagrindas
- 1.6. Trukmė ir finansinis poveikis
- 1.7. Numatomas (-i) valdymo metodas (-ai)

2. VALDYMO PRIEMONĖS

- 2.1. Priežiūros ir atskaitomybės taisyklės
- 2.2. Valdymo ir kontrolės sistema
- 2.3. Sukčiavimo ir pažeidimų prevencijos priemonės

3. NUMATOMAS PASIŪLYMO (INICIATYVOS) FINANSINIS POVEIKIS

- 3.1. Atitinkama (-os) daugiametės finansinės programos išlaidų kategorija (-os) ir biudžeto išlaidų eilutė (-s)
- 3.2. Numatomas poveikis išlaidoms
 - 3.2.1. *Numatomo poveikio išlaidoms suvestinė*
 - 3.2.2. *Numatomas poveikis veiklos asignavimams*
 - 3.2.3. *Numatomas poveikis administracinio pobūdžio asignavimams*
 - 3.2.4. *Suderinamumas su dabartine daugiamete finansine programa*
 - 3.2.5. *Trečiųjų šalių finansinis įnašas*
- 3.3. Numatomas poveikis įplaukoms

FINANSINĖ TEISĖS AKTO PASIŪLYMO PAŽYMA

1. PASIŪLYMO (INICIATYVOS) STRUKTŪRA

1.1. Pasiūlymo (iniciatyvos) pavadinimas

Tarybos sprendimo dėl tiesioginiais Jungtinio tyrimų centro veiksmais vykdytinos specialiosios programos, kuria įgyvendinama 2012–2013 m. Europos atominės energijos bendrijos branduolinių mokslinių tyrimų ir mokymo veiklos bendroji programa, pasiūlymas

1.2. Atitinkama (-os) politikos sritis (-ys) VGV / VGB sistemoje¹⁰

10 03 Tiesiogiai finansuojami asignavimai moksliniams tyrimams vykdyti – Euratomas
10 03 01 Branduoliniai Jungtinio tyrimų centro veiksmai
10 03 02 Asignavimai iš trečiųjų šalių įmokų
10 01 Tiesioginių mokslinių tyrimų politikos srities administracinės išlaidos
10 01 05 Tiesioginių mokslinių tyrimų politikos srities veiklos rėmimo išlaidos
10 01 05 01 Išlaidos mokslinių tyrimų personalui
10 01 05 02 Mokslinių tyrimų išorės personalas
10 01 05 03 Kitos mokslinių tyrimų valdymo išlaidos

1.3. Pasiūlymo (iniciatyvos) pobūdis

Pasiūlymas (iniciatyva) susijęs (-usi) su nauja priemone

Pasiūlymas (iniciatyva) susijęs (-usi) su **nauja priemone, kuri bus priimta įgyvendinus bandomąjį projektą ir (arba) parengiamuosius veiksmus¹¹**

Pasiūlymas (iniciatyva) susijęs (-usi) su **esamos priemonės pratęsimu**

Pasiūlymas (iniciatyva) susijęs (-usi) su **priemone, perorientuota į naują priemonę**

1.4. Tikslas (-ai)

1.4.1. Komisijos daugiametis (-čiai) strateginis (-iai) tikslas (-ai), kurio (-ių) siekiama šiuo pasiūlymu (šia iniciatyva)

Specialioji programa yra vienas iš pagrindinių Europos energetikos mokslinių tyrimų politikos ir strategijos „Europa 2020“, ypač Inovacijų sąjungos, elementų. Specialiaja programa remiamas inovacijų kūrimas branduolinės energetikos srityje siekiant spręsti su energija ir klimato kaita susijusius uždavinius. Šiame pasiūlyme išsamiai aptariamas 2012–2013 m. laikotarpis, tačiau veikla visiškai atitinka Europos strateginiame energetikos technologijų plane (SET plane) nustatytas pagrindines ateinančio dešimtmečio branduolinės srities technologijų plėtros gaires.

¹⁰ VGV – veikla grindžiamas valdymas, VGB – veikla grindžiamas biudžeto sudarymas.

¹¹ Kaip nurodyta Finansinio reglamento 49 straipsnio 6 dalies a arba b punkte.

1.4.2. Konkretus (-ūs) tikslas (-ai) ir atitinkama VGV / VGB veikla

Svarbiausias tiesiogiai finansuojamų mokslinių tyrimų tikslas – teikti užsakovo interesus atitinkančią mokslinę ir techninę pagalbą su branduoline energija susijusios ES politikos formuotojams. Konkrečiai, JRC branduolinės veiklos tikslai yra tokie: vykdyti pagal Euratomo sutartį nustatytus mokslinių tyrimų ir plėtros įpareigojimus ir Europos Komisijai bei valstybėms narėms teikti paramą saugumo kontrolės priemonių ir ginklų neplatavimo, atliekų tvarkymo, branduolinių įrenginių ir kuro ciklo saugos, radioaktyvumo aplinkoje ir radiacinės saugos srityse. Siekiant šio tikslo būtina nuolat tobulinti žinias, įgūdžius ir kompetenciją, nes tik taip galima užtikrinti galimybę skleisti naujausią profesinę patirtį, reikalingą branduolinių reaktorių saugos ir branduolinio saugumo srityse. Visų JRC aikštelėse įrengtų branduolinių įrenginių ir laboratorijų saugos ir patikimas veikimas ir priežiūra, taip pat atitinkamas su jų eksploatavimu susijusių gamybos atliekų tvarkymas išliks vienas iš prioritetinių tikslų.

Konkretūs JRC tikslai:

Branduolinių atliekų tvarkymas ir poveikis aplinkai

Branduolinių atliekų tvarkymas. Žinių bazės, susijusios su procesais, vykstančiais panaudoto kuro saugojimo sausojo tipo saugyklose metu ir branduolinių atliekų kapinyno artimojo lauko aplinkoje (nuo atliekų ir (arba) atliekų pakuočių iki geologinio barjero), tobulinimas; skaidymo ir virsmo srityje – produktyvių procesų demonstracinės veiklos, taip pat saugaus kuro gamybos ir skaidymo įrenginių veikimo užtikrinimo laboratorijų lygmeniu (vandens ir sausojo tipo) rėmimas.

Fundamentiniai tyrimai ir taikymas. Pirmavimo išlaikymas aktinoidų fizikos ir chemijos, taip pat branduolinių bazinių duomenų srityse siekiant pagrindinio tikslo – teikti pasaulinio lygio eksperimentų rezultatus ir universitetų bei mokslinių tyrimų centrų mokslininkams užtikrinti galimybę naudotis įrenginiais; branduolinių duomenų srityje – tarptautiniu mastu reikalingų duomenų teikimas ir saugaus van de Grafo ir GELINA greitintuvų veikimo užtikrinimas; medicinos srityje – tikslinio gydymo alfa dalelėmis plėtotės rėmimas ypatingą dėmesį skiriant alfa spinduolių gamybos alternatyvoms ir žymėtųjų radioaktyviųjų biomolekulių radiobiologiniams bandymams, jų veiksmingumo ir pagrįstumo vertinimas.

Radioaktyvumo aplinkoje stebėjimas. Tikralaikį sistemų, skirtų informacijai apie aplinkos radioaktyvumą rinkti, tvirtinti, atvaizduoti ir perduoti Europos mastu, kūrimas; analizinių metodų kūrimas ir atitinkamų pamatinių medžiagų gamyba.

Branduolinė sauga

Branduolinių reaktorių sauga. Vakarietiško ir rusiško tipo branduolinių jėgainių projektavimo ir branduolinės saugos jas eksploatuojant kompetencijos išlaikymas, siekiant teikti vertingą techninę pagalbą kitiems Komisijos generaliniams direktoratams, prisidedantiems prie teisės aktų bei projektų, susijusių su branduoline sauga, kūrimo ir šios srities klausimų sprendimo, taip pat ES reguliavimo įstaigoms ir techninės pagalbos organizacijoms aiškinant ir skleidžiant su branduolinių jėgainių darbu susijusią informaciją.

Šios kartos reaktorių branduolinio kuro ciklo sauga. Esamų ir evoliucinių kuro ciklų tendencijų ir koncepcijų, susijusių su šiuo metu veikiančiuose II ir III kartos reaktoriuose naudojamo kuro rūšimis, vystymas; kuro strypų saugos veikiančiuose reaktoriuose vertinimas atliekant moderniausias panaudoto branduolinio kuro tyrimus; modeliavimo priemonių taikymas.

Saugus pažangių branduolinių sistemų veikimas. Techninė pagalba įgyvendinant Tvarios branduolinės energijos technologijų platformos (angl. SNETP) diegimo strategiją; tolesnis ir tvirtesnis Euratomo kaip GIF dalyvio veiklos koordinavimas, kartu išliekant pagrindiniu Euratomo partneriu, prisidedančiu prie saugaus ir pažangaus kuro, saugos vertinimų ir novatoriškų medžiagų kvalifikavimo srities GIF žinių ir duomenų bazės plėtotės.

Branduolinio saugumo kontrolės priemonės ir branduolinis saugumas

Branduolinio saugumo kontrolės priemonės. Tikrinimo ir aptikimo, izoliavimo ir priežiūros technologijų plėtotė, pažangių ir novatoriškų branduolinių medžiagų kiekybinio vertinimo metodų kūrimas, reikalingų branduolinių pamatinių medžiagų gamyba, įvairiose laboratorijose gautų rezultatų lyginimas ir mokymų, visų pirma skirtų TATENA ir Komisijos inspektoriams, teikimas; papildomo protokolo tema – pajėgumo nustatyti nedeklaruotą branduolinę veiklą didinimas, spektrometrinių metodų tobulinimas siekiant didelės skyros, didelio jautrio ir patikimumo.

Kova su neteisėta prekyba branduolinėmis medžiagomis ir branduolinės teismo ekspertizės analizė. Integruotos branduolinio saugumo koncepcijos, skirtos nedeklaruotos veiklos prevencijai, aptikimui ir atitinkamiems veiksams, sukūrimas, taip pat JRC Europos saugumo mokymų centro įsteigimas ir jo tikslų įgyvendinimas.

1.4.3. Numatomas (-i) rezultatas (-ai) ir poveikis

Įgyvendinant JRC programą daugiausia dėmesio bus skiriama atliekų tvarkymo moksliniams tyrimams, taip pat esamų ir pažangių branduolinių sistemų saugai ir saugumui. Šia mokslinių tyrimų programa bus tobulinamos minėtų sričių mokslinės žinios ir remiamos politikos galimybės, o tai yra svarbiausi uždaviniai siekiant saugaus ir produktyvaus branduolinės energijos naudojimo, atsižvelgiant į XXI a. energijos rūšių derinį. Siekiant išlaikyti aukščiausią esminių reiškinų supratimo laipsnį, reikės remti fundamentinius ir kryptingus mokslinius tyrimus, be to, ypatingas dėmesys turės būti skiriamas esamų ir būsimų mokslininkų bei inžinierių švietimo ir mokymo rėmimui.

1.4.4 Rezultatų ir poveikio rodikliai

JRC pradėjo taikyti pagalbinės vertinimo veiklos – tikslų siekimo stebėsenos, direktorių rengiamų pusmetinių veiklos apžvalgų, taip pat reguliarių veiklos peržiūrų, kuriose naudojant nuodugnią rodikliais grindžiamą metodiką pagal padarytą poveikį politikos procesui ir pagal mokslinius rezultatus kartą per metus vertinami įvairūs JRC mokslinių tyrimų projektai (vadinamieji veiksmi), – sistemą. Politikos rėmimo lygmeniu JRC yra nustatę siektinus rezultatus (produktyvumo rodiklis) ir, pagal iš anksto nustatytus kriterijus, atvejus, kada politikos formuotojų lygmeniu padaromas apčiuopiamas poveikis (poveikio rodiklis). Mokslinių rezultatų lygis vertinamas pagal publikacijų recenzuojamuose žurnaluose skaičių (produktyvumo rodiklis) ir pagal bendrų publikacijų, parengtų kartu su išorės mokslinių tyrimų organizacijomis, skaičių (taikoma vertinant bendradarbiavimo su aukščiausios klasės institutais laipsnį). 2011 m. JRC taip pat plėtota sistema, skirtą jo mokslinių publikacijų poveikiui vertinti. Be to, bus vertinami mokymo ir švietimo rezultatai ir poveikis.

1.5. Pasiūlymo (iniciatyvos) pagrindas

1.5.1. Trumpalaikiai ir ilgalaikiai poreikiai

JRC branduolinės veiklos tikslas – vykdyti pagal Euratomo sutartį nustatytus mokslinių tyrimų ir plėtros įpareigojimus ir Komisijai bei valstybėms narėms teikti paramą saugumo kontrolės priemonių ir ginklų neplatinimo, atliekų tvarkymo, branduolinių įrenginių ir kuro ciklo saugos, radioaktyvumo aplinkoje ir radiacinės saugos srityse. Kad būtų pasiekti trumpalaikiai ir ilgalaikiai SET plano tikslai, pagal siūlomą specialiąją programą bus sprendžiami įvairūs moksliniai ir technologiniai uždaviniai. Išsamesnės informacijos pateikta *ex ante* vertinime.

1.5.2. Papildoma ES dalyvavimo nauda

Papildoma Euratomo veiksmų ir ypač tiesioginio JRC dalyvavimo branduoliniuose moksliniuose tyrimuose nauda siejama su tarpvalstybiniu poveikiu, masto ekonomija ir sunkumų dėl sumažėjusių nacionalinių investicijų į mokslinius tyrimus šalinimu. Intervencinės Europos lygmens priemonės branduolinių klausimų srityje yra pateisinamos. Tam tikra branduolinių mokslinių tyrimų veikla yra tokio masto, kad nedaug valstybių narių galėtų skirti reikiamų išteklių ir užtikrinti kvalifikaciją.

1.5.3. Panašios patirties išvados

2010 m. aukšto lygio tarptautiniu mastu pripažintų specialistų grupė pristatė ataskaitą pavadinimu „Tarpinis Euratomo septintosios bendrosios programos (2007–2011 m.) vertinimas. Tiesioginiai Jungtinio tyrimų centro veiksmai“ (angl. *Interim Evaluation of the Seventh Euratom Framework Programme (2007-2011) – Direct Actions of the Joint Research Centre*). Specialistai nurodė, jog iš esmės, atsižvelgdami į tai, kad didelė dalis JRC mokslinio darbo atitinka labai aukštus standartus (tarptautiniu mastu – aukščiausią lygį), JRC nuveiktą darbą vertina teigiamai. Be to, minėta specialistų grupė rekomendavo didinti JRC vykdomos branduolinės veiklos valdymo skaidrumą, veiksmingumą ir produktyvumą, taip pat plėtoti plataus užmojo 2030 m. viziją ir atitinkamą branduolinės veiklos strategiją. JRC 2010–2020 m. strategijoje ir priimant teminę darbo valdymo programą analizuojami įvairūs aspektai.

1.5.4. Suderinamumas ir galima sąveika su kitomis atitinkamomis priemonėmis

Mokslinių tyrimų ir plėtros veikla, kurią numatoma remti siūloma specialiąją programa, patenka į strateginio energetikos technologijų plano (SET plano), kuriam pritarė Europos Vadovų Taryba, taikymo sritį.

1.6. Trukmė ir finansinis poveikis

X Pasiūlymo (iniciatyvos) **trukmė ribota**

– X Pasiūlymas (iniciatyva) galioja nuo 2012 [01 01] iki 2013 [12 31]

– X Finansinis poveikis nuo 2012 iki 2016 m. (numatoma išmokų JRC veiksmams skyrimo pabaiga)

1.7. Numatytas (-i) valdymo metodas (-ai)

X Komisijos vykdomas **tiesioginis centralizuotas valdymas**

2. VALDYMO PRIEMONĖS

2.1. Priežiūros ir atskaitomybės taisyklės

Komisija nuolat sistemingai stebės, kaip įgyvendinama Euratomo bendroji programa ir jos specialiosios programos, ir reguliariai teiks šio stebėjimo rezultatų ataskaitas ir skleis tuos rezultatus. Įgyvendinus bendrąją programą ir jos specialiąsias programas, ne vėliau kaip po dvejų metų nuo jos užbaigimo (2015 m.) Komisija pradės išorinį minėtosios programos pagrindo, įgyvendinimo ir rezultatų vertinimą – jį atliks nepriklausomi ekspertai. Mokslinę ir technologinę pagalbą naudotojams (daugiausia Komisijos) JRC teikia vykdydamas darbo programą, pagal kurią numatoma įgyvendinti apytikriai šimtą veiksmų, iš kurių apie 25 proc. susiję su Euratomo programa. Kasmet JRC vertina savo veiksmų produktyvumą ir poveikį – šiuo tikslu naudoja *ex-post* metodiką, taikomą atliekant tarpusavio vertinimus. Šio vertinimo rezultatai turi tiesioginės įtakos planuojant kitų metų darbo programą. Šiai reguliariai veiksmų peržiūrai atlikti naudojami rodikliai ir kriterijai tiesiogiai siejami su veiksmų rezultatais ir su JRC bendrais pagrindiniais veiklos rezultatų rodikliais. Be to, atsižvelgdama į Komisijos sprendimą¹² dėl Jungtinio tyrimų centro reorganizavimo ir į įsipareigojimus, kylančius iš specialiųjų programų (branduolinės ir nebranduolinės dalių), JRC valdyba atlieka kasmetinį JRC darbo programos įgyvendinimo stebėjimą ir pateikia savo pastabas apie JRC metinę ataskaitą. Užtikrinamas atitinkamas ryšis su kasmetine netiesioginių veiksmų stebėseną.

2.2. Valdymo ir kontrolės sistema

2.2.1. Nustatyta rizika

Laikantis Komisijos reikalavimų, kasmet atliekamas rizikos vertinimas siekiant nustatyti riziką ir pasiūlyti taisomuosius veiksmus. Nustatyta rizika, taisomieji veiksmai ir orientacinis tvarkaraštis įtraukiami į Komisijos valdymo planą.

2.2.2. Numatomas (-i) kontrolės metodas (-ai)

Kaip ir įgyvendinant Euratomo septintąją bendrąją programą (2007–2011 m.), taikomi keli kontrolės metodai, įskaitant *ex-ante* kontrolės priemones ir pagal vidaus kontrolės sistemą du kartus per metus atliekamus atsitiktinės atrankos būdu atrinktos veiklos *ex-post* patikrinimus. Be to, audito sertifikatų reikalavimas ir reguliariai atliekamas nepriklausomas išorės auditas padeda užtikrinti patikimą finansų valdymą, taip pat tai, kad operacijos būtų vykdomos tinkamai ir teisėtai.

¹² OL L 107, 1996 4 30, p. 12 (Komisijos sprendimas 96/282/Euratomas).

2.3. Sukčiavimo ir pažeidimų prevencijos priemonės

Siekiant užkirsti kelią pažeidimams ir sukčiavimui, taip pat susigražinti prarastas, neteisėtai išmokėtas ar netinkamai panaudotas lėšas, ir toliau bus imamasi tinkamų priemonių ir reikiamų veiksmų pagal 2002 m. birželio 25 d. Tarybos reglamentą (EB, Euratomas) Nr. 1605/2002 dėl Europos Bendrijų bendrajam biudžetui taikomo finansinio reglamento, 2002 m. gruodžio 23 d. Komisijos reglamentą (EB, Euratomas) Nr. 2342/2002, nustatantį išsamias finansinio reglamento įgyvendinimo taisykles, 1995 m. gruodžio 18 d. Tarybos reglamentą (EB, Euratomas) Nr. 2988/95 dėl Europos Bendrijų finansinių interesų apsaugos¹³, 1996 m. lapkričio 11 d. Tarybos reglamentą (Euratomas, EB) Nr. 2185/96 dėl Komisijos atliekamų patikrinimų ir inspektavimų vietoje siekiant apsaugoti Europos Bendrijų finansinius interesus nuo sukčiavimo ir kitų pažeidimų¹⁴ ir Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (EB) Nr. 1073/1999 dėl Europos kovos su sukčiavimu tarnybos (OLAF) atliekamų tyrimų¹⁵.

¹³ OL L 312, 1995 12 23, p. 1.

¹⁴ OL L 292, 1996 11 15, p. 2.

¹⁵ OL L 136, 1999 5 31, p. 1.

3. NUMATOMAS PASIŪLYMO (INICIATYVOS) FINANSINIS POVEIKIS

3.1. Atitinkama (-os) daugiamečių finansinės programos išlaidų kategorija (-os) ir biudžeto išlaidų eilutė (-s)

- Dabartinės biudžeto išlaidų eilutės

Daugiamečių finansinės programos išlaidų kategorijas ir biudžeto eilutes nurodyti eilės tvarka.

Daugiamečių finansinės programos išlaidų kategorija	Biudžeto eilutė	Išlaidų rūšis	Įnašas			
	Numeris [Aprašymas.....]	DA / NA (16)	ELPA šalių ¹⁷	šalių kandidačių ¹⁸	trečiųjų šalių	pagal Finansinio reglamento 18 straipsnio 1 dalies aa punktą
1 a	10 03 Tiesiogiai finansuojami moksliniai tyrimai – Euratomas 10 03 01 Branduoliniai Jungtinio tyrimų centro veiksmai 10 03 02 Asignavimai iš trečiųjų šalių įmokų	DA	NE	TAIP / NE*	TAIP	TAIP
	10 01 Tiesioginių mokslinių tyrimų administracinės išlaidos 10 01 05 Tiesioginių mokslinių tyrimų politikos srities veiklos rėmimo išlaidos 10 01 05 01 Išlaidos mokslinių tyrimų personalui 10 01 05 02 Mokslinių tyrimų išorės personalas 10 01 05 03 Kitos mokslinių tyrimų valdymo išlaidos	NDA	NE	TAIP / NE*	TAIP	NE

* Su branduoliniais moksliniais tyrimais susijusios diskusijos su Turkija vyksta.

- Prašomos sukurti naujos biudžeto eilutės

Netaikoma

¹⁶ DA – diferencijuotieji asignavimai / NDA – nediferencijuotieji asignavimai.

¹⁷ ELPA – Europos laisvosios prekybos asociacija.

¹⁸ Šalių kandidačių ir, kai taikoma, Vakarų Balkanų potencialių šalių kandidačių.

3.2. Numatomas poveikis išlaidoms

3.2.1. Numatomo poveikio išlaidoms suvestinė mln. EUR (tūkstantųjų tikslumu)

Daugiametės finansinės programos išlaidų kategorija:		1 a		Konkurencingumas augimui ir užimtumui skatinti			
JRC GD				Metai	Metai	Metai	IŠ VISO
• Veiklos asignavimai				2012	2013	≥ 2014	
Biudžeto eilutės numeris 10.03	Išsipareigojimai	(1)		9,895	10,252	0	20,147
	Mokėjimai	(2)		4,650	8,972	6,525	20,147
Biudžeto eilutės numeris 10.03.01	Išsipareigojimai	(1)		9,895	10,252	0	20,147
	Mokėjimai	(2)		4,650	8,972	6,525	20,147
Administracinio pobūdžio konkrečių programų rinkinio lėšomis		asignavimai, finansuojami					
Biudžeto eilutės numeris 10.01.05		(3)		104,648	108,421	0	213,069
Biudžeto eilutės numeris 10.01.05.01		(3)		57,444	59,515		116,959
Biudžeto eilutės numeris 10.01.05.02		(3)		10,577	10,958		21,536
Biudžeto eilutės numeris 10.01.05.03		(3)		36,627	37,948		74,574
IŠ VISO asignavimų JRC GD	Išsipareigojimai	=1+1a+3		114,543	118,673	0	233,216
	Mokėjimai	=2+2a+3		109,298	117,393	6,525	233,216

• IŠ VISO veiklos asignavimų	Įsipareigojimai	(4)	9,895	10,252	0	20,147
	Mokėjimai	(5)	4,650	8,972	6,525	20,147
• IŠ VISO administracinio pobūdžio asignavimų, finansuojamų konkrečių programų rinkinio lėšomis		(6)	104,648	108,421	0	213,069
IŠ VISO asignavimų pagal daugiametės finansinės programos 1 a IŠLAIDŲ KATEGORIJĄ	Įsipareigojimai	=4+ 6	114,543	118,673	0	233,216
	Mokėjimai	=5+ 6	109,298	117,393	6,525	233,216

Jei pasiūlymas (iniciatyva) daro poveikį kelioms išlaidų kategorijoms:

• IŠ VISO veiklos asignavimų	Įsipareigojimai	(4)				
	Mokėjimai	(5)				
• IŠ VISO administracinio pobūdžio asignavimų, finansuojamų konkrečių programų rinkinio lėšomis		(6)				
IŠ VISO asignavimų pagal daugiametės finansinės programos 1–4 IŠLAIDŲ KATEGORIJAS (Orientacinė suma)	Įsipareigojimai	=4+ 6				
	Mokėjimai	=5+ 6				

Daugiametės finansinės programos išlaidų kategorija		5	Administracinės išlaidos		
mln. EUR (tūkstantųjų tikslumu)					
JRC GD		2012 metai	2013 metai	IŠ VISO	
• Žmogiškieji ištekliai					
• Kitos administracinės išlaidos					
IŠ VISO JRC GD	Asignavimai				
IŠ VISO asignavimų pagal daugiamečių finansinės programos 5 IŠLAIDŲ KATEGORIJĄ		(Iš viso įsipareigojimų = Iš viso mokėjimų)			
mln. EUR (tūkstantųjų tikslumu)					
		2012 metai	2013 metai	≥ 2014 metai	IŠ VISO
IŠ VISO asignavimų pagal daugiamečių finansinės programos 1–5 IŠLAIDŲ KATEGORIJAS	Įsipareigojimai	114,543	118,673		233,216
	Mokėjimai	109,298	117,393	6,525	233,216

3.2.2. *Numatomas poveikis veiklos asignavimams*

- Pasiūlymui (iniciatyvai) įgyvendinti veiklos asignavimai nenaudojami
- Pasiūlymui (iniciatyvai) įgyvendinti veiklos asignavimai naudojami taip:

[sipareigojimų asignavimai mln. EUR (tūkstantųjų tikslumu)]

Nurodyti tikslus ir rezultatus ↓			2012 metai		2013 metai		IŠ VISO	
	REZULTATAI							
	Rezultato rūšis	Vidutinės rezultato išlaidos	Rezultatų skaičius	Išlaidos	Rezultatų skaičius	Išlaidos	Rezultatų skaičius	Iš viso išlaidų
1 KONKRETUS TIKSLAS ¹⁹ ...								
- Rezultatas – EURATOMO tiesioginiai moksliniai tyrimai – JRC	Produktai ir paslaugos ES politikos formuotojams	64 (**)	157*	9,895	160*	10,252	317*	20,147
1 konkretaus tikslo tarpinė suma			157*	9,895	160*	10,252	317*	20,147
IŠ VISO IŠLAIDŲ				9,895		10,252		20,147

(*) numatomas rezultatų skaičius

(**) *Kiekvieno rezultato išlaidos labai nevienodos. Pavyzdžiui, įprastinis siektinas rezultatas (pvz., reguliari pasėlių prognozės suvestinė) yra nepalyginamas su stambaus ir galbūt brangaus tyrimo, per kurį galbūt išleidus didelę kreditų sumą parengiamas tik vienas tyrimo dokumentas, galutine ataskaita. Ir viena, ir kita yra [labai] svarbu ir naudinga, tačiau yra skirtingų paskirčių. Nurodytos vidutinės išlaidos yra tik matematinis veiksmas, kai biudžeto lėšos padalijamos iš numatomo rezultatų skaičiaus.*

¹⁹ Kaip apibūdinta 1.4.2 skirsnyje „Konkretus (-ūs) tikslas (-ai) ...“.

3.2.3. Numatomas poveikis administracinio pobūdžio asignavimams

3.2.3.1. Suvestinė

- Pasiūlymui (iniciatyvai) įgyvendinti administraciniai asignavimai nenaudojami
- Pasiūlymui (iniciatyvai) įgyvendinti administraciniai asignavimai naudojami taip:

mln. EUR (tūkstantųjų tikslumu)

	2012 metai	2013 metai	IŠ VISO
Daugiametės finansinės programos 5 IŠLAIDŲ KATEGORIJA			
Žmogiškieji ištekliai			
Kitos administracinės išlaidos			
Daugiametės finansinės programos 5 IŠLAIDŲ KATEGORIJOS tarpinė suma			
Neįtraukta į daugiametės finansinės programos 5 IŠLAIDŲ KATEGORIJĄ	Tiesioginiai moksliniai tyrimai	Tiesioginiai moksliniai tyrimai	Tiesioginiai moksliniai tyrimai
Žmogiškieji ištekliai	68,021	70,474	138,495
Kitos administracinio pobūdžio išlaidos	36,627	37,948	74,574
Tarpinė suma, neįtraukta į daugiametės finansinės programos 5 IŠLAIDŲ KATEGORIJĄ	104,648	108,421	213,069
IŠ VISO	104,648	108,421	213,069

3.2.3.2. Numatomi žmogiškųjų išteklių poreikiai

- Pasiūlymui (iniciatyvai) įgyvendinti žmogiškieji ištekliai nenaudojami
- Pasiūlymui (iniciatyvai) įgyvendinti žmogiškieji ištekliai naudojami taip:

Sąmatą nurodyti sveikais skaičiais (arba ne smulkiau nei dešimtųjų tikslumu)

	2012 metai	2013 metai
• Etatų plano pareigybės (pareigūnai ir laikinieji darbuotojai)		
X 01 01 01 (Komisijos būstinė ir atstovybės)		
XX 01 01 02 (Delegacijos)		
XX 01 05 01 (Netiesioginiai moksliniai tyrimai)		

10 01 05 01 (Tiesioginiai moksliniai tyrimai)	566	566
• Išorės personalas (visos darbo dienos ekvivalento vienetais (FTE)²⁰		
XX 01 02 01 (CA, INT, SNE finansuojami iš bendrojo biudžeto)		
XX 01 02 02 (CA, INT, JED, LA ir SNE delegacijose)		
XX 01 04 yy ²¹	- būstinėje ²²	
	- delegacijose (F4E)	
XX 01 05 02 (CA, INT, SNE - netiesioginiai moksliniai tyrimai)		
10 01 05 02 (CA, INT, SNE - tiesioginiai moksliniai tyrimai)	166	166
Kitos biudžeto eilutės (nurodyti)		
IŠ VISO	732	732

XX yra atitinkama politikos sritis arba biudžeto antraštinė dalis.

Žmogiškųjų išteklių poreikiai bus tenkinami panaudojant GD darbuotojus, jau paskirtus priemonei valdyti ir (arba) perskirstytus generaliniame direktorate, ir prireikus finansuojami iš papildomų lėšų, kurios atsakingam GD gali būti skiriamos pagal metinę asignavimų skyrimo procedūrą ir atsižvelgiant į biudžeto apribojimus.

Vykdytinų užduočių aprašymas:

Pareigūnai ir laikinieji darbuotojai	Užduotys, vykdytinos įgyvendinant branduolinių mokslinių tyrimų specialiąją programą, visų pirma susijusios su branduolinių atliekų tvarkymu, branduoline sauga, taip pat branduolinio saugumo kontrolės priemonėmis ir saugumu.
Išorės personalas	

3.2.4. Suderinamumas su dabartine daugiamete finansine programa

- Pasiūlymas (iniciatyva) atitinka dabartinę daugiametę finansinę programą.
- Atsižvelgiant į pasiūlymą (iniciatyvą), reikės pakeisti daugiametės finansinės programos atitinkamos išlaidų kategorijos programavimą.

Netaikoma

- Įgyvendinant pasiūlymą (iniciatyvą) būtina taikyti lankstumo priemonę arba patikslinti daugiametę finansinę programą²³.

Netaikoma

²⁰ CA – sutartininkas („Contract Agent“); INT – per agentūrą įdarbintas darbuotojas („Intérimaire“); JED – jaunesnysis delegacijos ekspertas („Jeune Expert en Délégation“); LA – vietinis darbuotojas („Local Agent“); SNE – deleguotasis nacionalinis ekspertas („Seconded National Expert“).

²¹ Neviršijant ribos, nustatytos išorės personalui, finansuojamam iš veiklos asignavimų (buvusių BA eilučių).
²² Būtina struktūriniais fondams, Europos žemės ūkio fondui kaimo plėtrai (EŽŪFKP) ir Europos žuvininkystės fondui (EŽF).

²³ Žr. Tarpinstitucinio susitarimo 19 ir 24 punktus.

3.2.5. Trečiųjų šalių finansinis įnašas

- Pasiūlyme (iniciatyvoje) nenumatyta bendro su trečiosiomis šalimis finansavimo
- X Pasiūlyme (iniciatyvoje) numatytas bendras finansavimas apskaičiuojamas taip:

Asignavimai mln. EUR (tūkstantųjų tikslumu)

	2012 metai	2013 metai
Nurodyti bendrą finansavimą teikiančią įstaigą	Su programa susijusios trečiosios valstybės	
IŠ VISO bendrai finansuojamų asignavimų	Trečiųjų šalių įnašai bus įtraukti vėliau	

3.3. Numatomas poveikis įplaukoms

- Pasiūlymas (iniciatyva) neturi finansinio poveikio įplaukoms.
- X Pasiūlymas (iniciatyva) turi finansinį poveikį:
 - nuosaviems ištekliams
 - X įvairioms įplaukoms

mln. EUR (tūkstantųjų tikslumu)

Biudžeto įplaukų eilutė	Asignavimai, skirti einamųjų metų biudžetui	Pasiūlymo (iniciatyvos) poveikis ²⁴	
		2012 metai	2013 metai
6013 punktas 6031 punktas*		pm pm	pm pm

* su branduoliniais moksliniais tyrimais susijusios diskusijos su Turkija vyksta.

Įvairių asignuotųjų įplaukų atveju nurodyti biudžeto išlaidų eilutę (-es), kuriai (-oms) daromas poveikis.

10 03 02 Asignavimai iš trečiųjų šalių įmokų

Nurodyti poveikio įplaukoms apskaičiavimo metodą.

Tam tikros asocijuotosios valstybės gali prisidėti prie papildomo bendrosios programos finansavimo, pasirašydamos asociacijos susitarimus.

²⁴ Tradiciniai nuosavi ištekliai (muitai, cukraus mokesčiai) turi būti nurodomi grynosiomis sumomis, t. y. iš bendros sumos atskaičius 25 % surinkimo išlaidų.